

W Y R O K **W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 21 czerwca 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący)

SSN Przemysław Kalinowski (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Puzkarski

w sprawie **M. S.**

w przedmiocie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 21 czerwca 2012 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego

na korzyść skazanego od postanowienia Sądu Rejonowego w O.

z dnia 16 listopada 2011 r.,

**uchyla wyrok Sądu Rejonowego w O. w zaskarżonej części
dotyczącej orzeczenia o karze grzywny i w tym zakresie
przekazuje sprawę temu Sadowi w celu ponownego rozpoznania.**

U Z A S A D N I E N I E

Sąd Rejonowy w O. w dniu 16 listopada 2011 r. rozpoznał wniosek o wydanie wyroku łącznego złożony przez obrońcę M. S., którym objęto następujące wyroki skazujące:

1. Sądu Rejonowego w G. z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie sygn. akt II K 52/11, za czyn z art. 244 k.k., popełniony w dniu 23 listopada 2010 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres 3 lat próby oraz grzywnę w wysokości 50 stawek dziennych po 10 złotych każda;
2. Sądu Rejonowego w O. z dnia 3 marca 2011 r. w sprawie sygn. akt VII K 152/11, za czyn z art. 244 k.k., popełniony w dniu 8 grudnia 2010 r., na karę 1 miesiąca pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres 2 lat próby oraz grzywnę w wysokości 20 stawek dziennych po 20 złotych każda;
3. Sądu Rejonowego w P. z dnia 9 maja 2011 r. w sprawie sygn. akt II K 77/11, za czyn z art. 238 k.k., popełniony w dniu 19 maja 2010 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres 2 lat próby oraz grzywnę w wysokości 60 stawek dziennych po 10 złotych każda;
4. Sądu Rejonowego w O. z dnia 30 czerwca 2011 r. w sprawie sygn. akt VII K 297/11, za czyn z art. 286 § 1 k.k., popełniony w dniu 19 maja 2010 r., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres 3 lat próby oraz grzywnę wymierzoną na podstawie art. 33 § 2 k.k. w wysokości 30 stawek dziennych po 20 złotych każda;

Następnie, Sąd Rejonowy w O. wyrokiem z dnia 16 listopada 2011 r. sygn. akt VII K 957/11 połączył kary pozbawienia wolności wymierzone M. S. w/w wyrokami i orzekł karę łączną roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Na podstawie art. 89 § 1, 2 i 3 k.k., art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności zostało warunkowo zawieszono na okres 4 lat próby, a na podstawie art. 71 § 1 k.k. w zw. z art. 89 § 2 k.k. Sąd Rejonowy orzekł wobec skazanego grzywnę w

wymiarze 110 stawek dziennych z ustaleniem wysokości jednej stawki na kwotę 10 zł. Na podstawie art. 576 § 1 k.p.k. pozostałe rozstrzygnięcia zawarte w wyrokach wydanych w sprawach, w których kary połączono, a nie objęte wyrokiem łącznym – Sąd Rejonowy w O. pozostawił do odrębnego wykonania, zaś w oparciu o przepis art. 577 k.p.k. na poczet orzeczonej wobec skazanego kary grzywny zaliczył kary grzywnien dotychczas wykonane. Wyrok ten nie został zaskarżony przez strony i uprawomocnił się bez postępowania odwoławczego.

Obecnie, kasację na korzyść skazanego od powyższego wyroku – w części dotyczącej orzeczenia o karze grzywny – wniósł Prokurator Generalny zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia naruszenie przepisów prawa karnego materialnego w postaci art. 85 k.k. i art. 89 § 2 k.k. w zw. z art. 71 § 1 k.k., polegające na zaniechaniu orzeczenia wobec M. S. kary łącznej grzywny, przy jednoczesnym orzeczeniu wobec skazanego grzywny (na podstawie art. 71 § 1 k.k. w zw. z art. 89 § 2 k.k. – przyp. SN) w sytuacji, gdy kara tego rodzaju była już każdorazowo orzeczona za jednostkowe przestępstwa pozostające w zbiegu. W oparciu o tak sformułowany zarzut Autor kasacji wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Rejonowemu w O. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego okazała się zasadna w stopniu, który przemawiał za jej uwzględnieniem na posiedzeniu odbywającym się bez udziału stron w trybie przewidzianym w art. 535 § 5 k.p.k. Istotnie, rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w O. z dnia 16 listopada 2011 r. - w zaskarżonej części – jest oczywiście wadliwe, gdyż zostało wydane z rażącym naruszeniem przepisów wskazanych w zarzucie nadzwyczajnego środka zaskarżenia. W sytuacji bowiem, gdy zachodzą warunki do orzeczenia kary łącznej obejmującej skazania kilkoma wyrokami sąd jest zobligowany do wydania wyroku łącznego. Dyspozycja zawarta w przepisie art. 85 k.k. nie pozostawia co do tego żadnych wątpliwości.

Obowiązek ten dotyczy zarówno kary pozbawienia wolności, jak i kary grzywny. Stwierdzając zatem, że w odniesieniu do skazanego M. S. spełnione są wymagania co do wydania wyroku łącznego – Sąd Rejonowy w O. powinien uczynić przedmiotem swego rozstrzygnięcia nie tylko kary pozbawienia wolności, ale i kary grzywny wymierzone wyrokami podlegającymi łączeniu. Pominięcie tych ostatnich i brak orzeczenia kary łącznej grzywny w zaskarżonym wyroku, rażąco naruszało nakaz wynikający z treści art. 85 k.k. Powyższe uchybienie wywarło istotny wpływ na treść orzeczenia, albowiem kary grzywny określone w poszczególnych wyrokach połączonych zaskarżonym obecnie rozstrzygnięciem – nadal podlegają odrębnemu wykonaniu.

Niezależnie od powyższego uchybienia – zawieszając warunkowo wykonanie orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności – Sąd Rejonowy na podstawie art. 71 § 1 k.k. w zw. z art. 89 § 2 k.k. orzekł wobec skazanego M. S. grzywnę w wymiarze 110 stawek dziennych z ustaleniem wysokości jednej stawki na kwotę 10 zł. Rozstrzygnięcie w tym zakresie można oczywiście interpretować, tak jak czyni to skarżący, jako nieudaną próbę orzekania co do grzywien wymierzonych w wyrokach podlegających połączeniu, ale niezależnie od tych domniemań, także i ta część wyroku Sądu Rejonowego w O. jest wadliwa. Stosownie do dyspozycji art. 89 § 2 k.k. sąd orzekając karę łączną pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, może orzec karę grzywny określoną w art. 71 § 1 k.k., chociażby jej nie orzeczono za przestępstwa pozostające w zbiegu. Oznacza to, że przewidziana w art. 89 § 2 k.k. możliwość orzekania grzywny określonej w art. 71 § 1 k.k., wiąże się wyłącznie z warunkowym zawieszeniem wykonania kary łącznej pozbawienia wolności i jest niezależna od możliwych podstaw orzekania grzywien za poszczególne przestępstwa wówczas, gdy żadnej nie orzeczono. Przepis ten nie daje natomiast podstaw do odrębnego orzekania kary grzywny związanej z warunkowym zawieszeniem wykonania łącznej kary pozbawienia wolności – w sytuacji, gdy za poszczególne zbiegające się przestępstwa zostały już

orzeczone jednostkowe kary grzywny. Wtedy bowiem znajduje zastosowanie zasada wyrażona w art. 85 k.k., obligująca do połączenia także poszczególnych kar grzywny. Tym bardziej też nie ma podstaw do tego, aby pozostawiać do odrębnego wykonania jednostkowe kary grzywny już wcześniej wymierzone w wyrokach podlegających połączeniu, a więc *de facto* zaniechać połączenia tych grzywien, a jednocześnie orzec nową grzywnę – w oparciu o przepisy art. 71 § 1 k.k. i art. 89 § 2 k.k. – wiążąc to rozstrzygnięcie z orzeczeniem łącznej kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Konsekwencją takiego zabiegu jest poddanie skazanego podwójnej niejako represji ekonomicznej: raz z tytułu warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności wymierzonej w jednostkowym wyroku podlegającym połączeniu, a drugi raz – z tytułu warunkowego zawieszenia wykonania kary łącznej pozbawienia wolności, co w oczywisty sposób niekorzystnie kształtuje jego sytuację.

W tych warunkach kasacja Prokuratora Generalnego, w której wskazano na powyższe uchybienia, podlegała uwzględnieniu, co implikowało orzeczenie o uchyleniu wyroku łącznego Sądu Rejonowego w O. z dnia 16 listopada 2011 r. - w zaskarżonej części. Trafnie wywiedziono bowiem, że w zakresie orzeczenia o grzywnie dotknięty jest on zarówno wadą w postaci bezzasadnego wymierzenia grzywny na podstawie art. 89 § 2 k.k. w zw. z art. 71 § 1 k.k., jak i brakiem w postaci zaniechania połączenia tych kar grzywny wymierzonych jednostkowymi wyrokami, które podlegały takiemu połączeniu. Z tych względów konieczne, a zarazem wystarczające do usunięcia uchybienia, było uchylenie przedmiotowego wyroku łącznego w części dotyczącej orzeczenia o grzywnie. Taki zakres uchylenia zaskarżonego wyroku wyeliminuje grzywnę orzeczoną wadliwie w wyroku łącznym i jednocześnie otworzy drogę do orzekania w przedmiocie połączenia kar grzywny wymierzonych w wyrokach jednostkowych będących przedmiotem tego postępowania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy w uchylonym zakresie, sąd *meriti* zastosuje się do dyrektyw łączenia kar grzywny określonych w obowiązujących przepisach. Zwrócić trzeba przy tym także uwagę na to, że w sprawie Sądu Rejonowego w O. VII K 297/11 kara grzywny została wymierzona na podstawie art. 33 § 2 k.k. Przypomnieć zatem należy pogląd wypowiedziany w piśmiennictwie, zgodnie z którym „*przepis art. 86 § 1 k.k. wskazuje, że łączeniu podlegać mogą albo grzywny orzeczone jako kary samoistne albo grzywny orzeczone obok kary pozbawienia wolności lub ograniczenia wolności w wypadku warunkowego zawieszenia ich wykonania. Przesądza to, że nie istnieją podstawy do łączenia grzywny orzeczonej na podstawie art. 71 § 1 k.k. z grzywną orzeczoną na podstawie innych przepisów* (por. P.Kardas [w:] G.Bogdan, Zb. Cwiągalski, P.Kardas, J. Majewski, J. Raglewski, M. Szewczyk, W. Wróbel, A. Zoll [red.]), Kodeks karny. Komentarz. Kraków 2004, s. 1130).

Mając to wszystko na uwadze Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.